

Za trirazrednice	300 K,
» štirirazrednice	400 K,
» pet ali več razrednice	600 K.

9. Plače učiteljic.

Učiteljice imajo z učitelji enake študije in enake dolžnosti, zato naj bodo z učitelji v vsem enakopravne. Za ročna dela naj se jih posebej nagradi ali pa naj se za to postavijo učne osebe.

10. Stanarina.

Vsak učitelj, oziroma učiteljica, ki nima prostega in primerne stanovanja, naj dobiva stanarino, ki se določa po krajevnih, draginjskih in, če mogoče, družinskih razmerah. Splošno pravilo glede stanarine bodi: Stanarina naj bo toliko, da si more učiteljstvo najeti stanju primerno stanovanje. Suplentom, oziroma suplentinjam naj se nakaže stanarina v znesku po 200 K.

Vse učiteljstvo je prepričano, da posveti visoki državni zbor kar največ pozornosti na vse predstoječe želje. O tem nima dvoma; zakaj v interesu splošne prosvete, v interesu države same je, da učiteljstvu to, kar mu gre že po obstoječem zakonu. Visoki zbor! Učiteljstvo je oni važni faktor v državi, kateremu govori § 1. državnega ljudskošolskega zakona z dne 14. maja 1869. l., »da daje otrokom pravo podlago, da bodo kdaj vrli ljudje in državljani.« Ljudskošolsko učiteljstvo je tedaj steber, na katerem sloni in bo slonela država, saj je ravno ono poklicano, da vzgaja v mladini, v tem cvetu in upu vsake države, patrijotično - dinastična čuvstva.

Nepobitna resnica je, da bo le materijalno dobro podprto učiteljstvo moglo biti kos tej težki in odgovorni nalogi svoji.

§ 55. državnega ljudskošolskega zakona z dne 14. maja 1869. l. zagotavlja vsemu učiteljstvu primerno življensko eksistenco. Vkljub temu je moralo ljudskošolsko učiteljstvo prestat bridkih in trpkih izkušenj ter z lastnimi očmi zreti, kako se mu odreka celo to, kar mu je v gori imenovanem paragrafu zajamčeno. Vse mnogoletne prošnje in želje so ostale brezuspešne.

Ljudskošolsko učiteljstvo je prepričano, da je napačna razlaga, oziroma nejasnost gori navedenega § 55. pred vsem eden glavnih vzrokov teh neuspehov, glavni vzrok njegovega sedanjega neznošnega gmotnega stanja.

Da bo tedaj moglo ljudskošolsko učiteljstvo delovati kar najbolj v izpolnjevanju svojih svetih dolžnosti, zato se isto obrača vnovič do visokega državnega zbora z vdano prošnjo:

Visoki državni zbor blagovoli upoštevati kar [najbolj vse gori navedene želje ter pred vsem popolniti, oziroma razjasniti § 55. državnega ljudskošolskega zakona z dne 14. maja l. 1869., državnega zakonika št. 62., da bodo v prihodnje vsi deželni zbori popolnoma na jasnem glede službenih prejemkov ljudskošolskega učiteljstva, da bodo ti prejemki v resnici odgovarjali duhu večkrat imenovanega § 55., oziroma XI., X., IX. plačilnemu razredu državnih uradnikov.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Vse deputacije članov »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«, ki se dne 10. septembra t. l. udeležijo slavnosti odkritja Prešernovega spomenika, prosim, naj se zbero točno ob polu 10. uri dopoldne na vrtu hotela »Lloyd«, odkoder skupno odkorakamo pred »Narodni dom«. L. Jelenc, predsednik »Zaveze«.

„Jubilejska samopomoč“. Dne 24. avgusta t. l. je umrl v Spodnji Polskavi na Štajerskem društvenik g. nadučitelj Ernest Tribnik. Pokojnikovi gospe sem izplačal 394 K. Dne 31. avgusta sem razposlal položnice in prosim, da se zneski takoj vplačajo, ker imam z zamudnimi plačniki le jaz delo zaradi nadležnega tirjanja. Šestim društvenikom sem označil še ostali dolg na listku, da ga vedo poravnati, sicer bi jih moral črtati iz vrste društvenikov, zakaj le tistega smatram za društvenika, ki svoje dolžnosti tudi izpolnjuje. Prosim, da se ne pozabi tudi priložiti 10, oziroma 20 h, ker to so poštni stroški, ki jih društvo ne more samo trpeti. 8 društvenikov položnic ni dobilo, naj imajo to za znak, da imajo v knjigi preplačilo in imajo za smrtni slučaj vse poravnano. Fr. Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Umrl je 2. septembra tovariš Maks Josin, učitelj v p. v Ljubljani. — Ker je bil član »Jubilejske samopomoči«, prosim člane, da prilože, ako še niso poslali zneska za slučaj smrti Ernesta Tribnika, še 2 K, oziroma 4 K, da mi ne bo treba zopet razpošiljati položnic.

Fr. Ks. Trošt, t. č. predsednik.

„Narodna šola“, društvo v podporo slov. ljudskemu šolstvu, ima v torek, dne 12. septembra 1905, ob 9. uri dopoldne v telovadnici II. mestne deške ljudske šole ob Cojzovi cesti svoj 33. občni zbor. — Vzpored: 1. Predsednikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev 9 odbornikov. (Funkcijonarje voli odbor sam.) 6. Volitev 3 preglednikov računov. 7. Nasveti. Odbor.

Štajersko.

Vodstvo „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ je v svoji seji dne 27. avgusta v Celju enoglasno sklenilo, da protestuje kar najodločneje proti 16. stavku osnutka pravil »Steir. Lehrerbunda« — glej str. 228. »Steirische Schul- und Lehrerzeitung« z dne 5. avgusta t. l. št. 15 — ter da zahteva v vodstvu bodočega »Bunda« 1 tretjino članov. Toliko v znanje p. n. delegatom za glavno zborovanje »Steir. Lehrerbunda« v Gradcu dne 15. septembra t. l.

Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo v nedeljo, dne 3. t. m., v Bočni pri Gornjem gradu. Navzočih je bilo od 23 članov 15 in dve nadučiteljski soprogi, gospa Kelčeva in gospa Kocbekova, ter g. Vilči Kelc, žel. uradnik iz Lesec, kot gostje.

Po običajnem pozdravu navzočnikov je omenjal predsednik smrt gosp. Ivana Časla, bivšega pomožnega učitelja, bivšega člana okr. šol. sveta in podpornega člana našega društva ter posestnika v Ksaveriju. Naše društvo je bilo pri pogrebu primerno zastopano.

Nadalje je omenjal, da g. K. še vedno ne da miru. Izreklo se je: »Mi ostanemo konsekventni pri sklepu zborovanja v Novi Štifti, da nočemo nobene polemike več z njim in da preziramo vse njegove napade itd. Sicer pa nima niti 3 K, da bi plačal še zaostalo letnino, ne da bi imel v insecratu razpisanih 450 K.«

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja in ene odborove seje smo se pogovarjali o koncertu, ki ga je priredilo učiteljstvo gornjegrajskega in vranskega okraja v prid »Učit. konviktu« v Mozirju. Gmotni uspeh je bil dovoljen. Sprejme se predlog, da se izreče sodelujočim posebna zahvala.

Prečita se pismo »Zaveze« glede udeležbe pri odkritju Prešernovega spomenika. Naše društvo bodo zastopali načelnik gosp. Kelc, načelnikov namestnik g. Kocbek in tajnik g. Šijanec. Ker imamo že šolo, ni mogoče, da bi se udeležili v večjem številu.

Sprejme se tudi predlog, da se naj na vseh naših šolah primerno proslavi spomin Prešerna.

O dež. učiteljski skupščini v Gradcu je zanimivo in obširno poročal g. Kocbek, o »Zavezini« skupščini v Pulju pa g. Šijanec.

Delegatom za »Lehrerbundovo« zborovanje se določi g. Praprotnik, kateremu so se dala nekatera navodila.

Prihodnje zborovanje je 19. novembra pri Sv. Frančišku. Upamo, da tistikrat pridejo v krog kolegov in kolegij tudi tiste gospice, ki se rajše s fanti vozijo na izprehod kakor pa bi se brigale za stanovske težnje.

Vestnik.

Za „Učiteljski konvikt“. Namesto venca pokojnemu gosp. Ivanu Času v Ksaverju so nabrali ob priliki zborovanja v Bočni med navzočim učiteljstvom 10 K.

† **Maks Josin.** Dne 2. t. m. je umrl naš tovariš Maks Josin, ki ga pozna učiteljstvo in mladina po šolskih berilih. V prihodnji številki izpregovorimo o njem več. — Dne 4. t. m. smo ga spremili k zadnjemu počitku na pokopališče pri Sv. Krištofu v Ljubljani. Te žalostne slovesnosti se je udeležilo mnogo učiteljstva, ki se je takrat šlo v Ljubljani k dež. učit. skupščini. V cerkvi in ob grobu so zapeli tovariši tovarišu genljivi nagrobni. — Vrlemu prijatelju in zglednemu tovarišu bodi sladak počitek!

† **Ivan Pilih.** Zopet je nenasična mati zemlja zagrnila vrlega, nadebudnega tovariša v svoje krilo. Dne 1. t. m. je umrl po dolgotrajni, mučni bolezni tovariš Ivan Pilih, nadučitelj pri Sv. Štefanu v šmarnem okraju, šele 29 let star, in v nedeljo, dne 3. t. m., smo izročili njega zemeljske ostanke tihemu grobu. Komaj dve leti je služboval rajni v našem okraju, a s svojo značajnostjo, s svojo ljubeznivostjo in postrežljivostjo si je pridobil srca vseh. Ostavil je vdovo z enim otročičem. Izprevod je bil naravnost sijajen in je jasno pričal o priljubljenosti rajnega. Razen učencev in učenk domače šole in mnogih domačinov, so se udeležili pogreba štirji duhovniki in vsi učitelji in učiteljice domačega okraja, ki jim je bilo mogoče priti. S posebnim zadovoljstvom smo pa opazili, da je prišel naš g. okrajni šolski nadzornik nalašč iz Celja v ta hriboviti in precej oddaljeni kraj, da izkaže zadnjo čast učitelju-trpinu. Naj bi našel mnogo posnemovalcev! Domači g. župnik se je poslovil pri odprtem grobu od rajnega v izbranih besedah. Naslikal je njegove vrline, pa tudi težave učiteljskega stanu. Opomnil je starše, da naj otroke redno pošiljajo v šolo, ter je citiral Slomškova izreka: »Starši, ki obdržijo svoje otroke doma, da jim pasejo živino, ne storijo prav. Kaj jim hasne, če se živina dobro redi, če se pa otroci poživinijo«. In: »Starši, ki svojih otrok ne pošiljajo redno v šolo, niso vredni, da živijo«. Splah je ves govor kazal vrlega šolskega prijatelja, kakršnih je malo v tem stanu.* Tebi pa, dragi Ivan, kličemo: »Lahka ti zemljica!«

† **Ernest Tribnik.** Kakor smo javili že v zadnji številki, je po daljši, mučni bolezni izdahnil dne 24. avgusta t. l. g. Ernest Tribnik, nadučitelj na Spod. Polskavi, svojo blago dušo. Rodil se je 20. dne grudna 1850. leta v Slivnici pri Mariboru, kjer je bil njegov oče nadučitelj. Dopršivši nižji gimnazij v Mariboru, je šel v učiteljske, kjer je leta 1874. dostal izpit zrelosti. Služboval je v Št. Lorencu nad Mariborom, v Rušah, na Zavrču in od leta 1885. kot nadučitelj na Spodnji Polskavi. Veliko se je trudil rajni Tribnik za povzdigo sadjarstva. Bil je zvest član učiteljskega društva za

* Na grobu je nameraval govoriti tudi znan tovariš. Ko pa je prosil v farovžu g. župnika za dovoljenje, je ta zahteval, da ga naj prosí pri grobu tako, da ga bo ljudstvo slišalo. Tej čudni zahtevi se seveda ni ugodilo, in tako je izostal ta zadnji pozdrav od strani tovarišev.

slovenjebistriški okraj, ki ga je imenovalo za svojega častnega člana ter mu položilo na rakev krasen venec. Veliko se je trudil rajni tovariš, da se postavi na Spodnji Polskavi novo šolsko poslopje. Doživel je sicer, da je poučeval v novem poslopju, toda le kratek čas, še eno leto ne. Izprevod k zadnjemu počitku je jasno pričal, kako je bil g. Tribnik vsestransko spoštovan. — Bodi dragemu tovarišu zemljica lahka!

„Slovenčeva“ taktika. Razume se, da je tudi »Slovenec« poročal o kranjski deželni učiteljski skupščini, oziroma o demonstraciji delegatov in delegatinj, ki so podali po pooblaščenju delegatu Jelencu v našem današnjem poročilu priobčeno izjavo, potem ostavili dvorano in tako onemogočili nadaljno zborovanje. Preden je prebral delegat Jelenc izjavo, je imel dolg govor, ki ga priobčujemo danes v celoti. Kdor je ta govor slišal ali ga prebral, mora priznati, da je popolnoma stvaren in vseskozi temeljit, ki mora imeti na vsakogar največji vtisk. Slišali smo od mnogih strani — učiteljskih in neučiteljskih — da ni bilo še doslej čuti mnogo tako izbornih in vsestransko utemeljenih izvajanj. In to je tudi res! — Ker pa je govoril Jelenc in ne kdo drugi, zato se je poprijel »Slovenec« stare taktike in udaril po Jelencu, pišoč dne 5. t. m.: »Tista skrajna nespretnost Jelenceva, ki je kompromitirala »Zavezo« v Istri, je tudi tu pokvarila dobro pripravljene obstrukcijski nastop učiteljstva«. — Naj nam oprostí »Slovenec«, ako mu povemo, da se je zopet enkrat zlagal in da je njegova kritika popolnoma strankarska in neopravičena. — Če hočemo biti v sodbi prav mili, moramo reči, da je »Slovenec« absolutno nemogoče, otrestiti se politiške strasti in soditi v zadevah, ki se tičejo tudi njegovih somišljenikov, objektivno in taktno. Čuli smo celo od dveh učiteljev, ki veljata bolj za prijatelja »Slovenčeve« stranke, da je Jelenc govoril izborno ter mu gre zatorej popolno priznanje. — Toliko se nam zdi potrebno odgovoriti na »Slovenčev« pristransko poročilo, ki se ne dotika stvari, ampak osebe, kar ni dostojno. Ko bi tisti, ki so brali samo »Slovenčev« poročilo, brali tudi Jelencev govor, bi prišli z nami vred do prepričanja, da ne pozna »Slovenec« objektivnosti, ker ga vladata strast in zavist!

Kurz za risanje so imeli v teh počitnicah kranjski učitelji v Kočevju. Dijet so imeli na dan po 3 K, porabili pa so ob vsi skromnosti in ob vsem pritrgovanju povprečno na dan po 6 K. Kako so jih lahko utrpeli zlasti tovariši, ki so oženjeni in imajo otroke, to vedo ti sami. Da jim ni bilo to najlažje, dokazuje prošnja za podporo, ki so jo vložili na deželni odbor kranjski. Z odlokom dež. odbora kranjskega z dne 25. avgusta t. l., št. 10.408, in z intimacijo vodstva strokovne šole v Kočevju z dne 30. avgusta t. l., št. 399, je bila ta prošnja odbita z enostavno motivacijo: Ni fonda! — Komentar si naj napravi vsak sam!

Strokovni nadzornik za risarski pouk na srednjih šolah in učiteljskih, g. Herman Lukas, je potrjen v tej lastnosti za prihodnje šolsko leto.

Kranjski deželni odbor zoper učiteljske kvinkvenije. Že lani se je zgodilo, da deželni odbor kranjski v sporazumljenju z deželnim šolskim svetom v 6 slučajih ni bil zadovoljen, da so se 6 učiteljem pripoznale po okrajnih šolskih svetih starostne doklade. Ali ker jih jim je pa ministrstvo naposled vendarle pripoznalo, se je pritožil deželni odbor na upravno sodišče in — žalibog — menda z uspehom. — Letos bo pa šel kranjski deželni odbor v enakem slučaju pri upravnem sodišču v boj zoper nekega kranjskega nadučitelja. V prašamo: Ali ni nobenega šolskega prijatelja v kranjskem deželnem odboru?

Šolske vesti s Kranjskega. Proviz. učitelj na Krki g. Ivan Vode je imenovan proviz. šol. voditeljem na ljudski šoli v Zagradcu; na njegovo mesto pride učiteljica gdč. Marija Strauss iz Podgrada. Učiteljica gdč. Marija Pezdir v Loškem potoku in absolvirani učiteljski kandidat g. Ignacij Hude v Mirni peči sta imenovana provizoričnim učiteljem na štirirazrednici v Št. Vidu pri Zatični.

Učiteljske vesti z Goriškega. Učiteljem v Devinu je imenovan g. Edvard Praprotnik, za učiteljico tjakaj pride